

DECIZIE

20 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Țurcan Iurie, prin intermediul avocatului Coșleț Petru,

în cauza civilă la cererea înaintată de Duca Vera împotriva lui Țurcan Iurie cu privire la repararea prejudiciului material, a prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Țurcan Iurie, fiind menținută hotărârea din 26 iunie 2015 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău,

c o n s t a ță :

La 17 octombrie 2014, Duca Vera a înaintat cerere de chemare în judecată către Țurcan Iurie, solicitând încasarea sumei de 21520 lei cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material și a sumei de 10000 lei cu titlu de despăgubire pentru prejudiciului moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, la 19 august 2014, în jurul orei 02.00, apartamentul nr. XXXXXXXXXXXXXXX, mun. Chișinău, ce îi aparține reclamantei, a fost inundat prin scurgerea de apă din apartamentul nr. XXXXXXXXXXXXXXX, mun. Chișinău, ce îi aparține pârâtului Țurcan Iurie, localizat deasupra apartamentului reclamantei.

În urma inundării apartamentului reclamantei, i-au fost cauzate prejudicii materiale, și anume: s-a produs umflarea și dezlipirea tapetelor în ambele odăi, bucătărie, antreu, pe tavan au rămas pete galbene întunecate, pe alocuri a căzut tencuiala, becurile din bucătărie s-au înnegrit, iar de pe seama scurgerii apei prin întrerupător, becurile au scăpărat neconținut, covoarele, fotoliul și canapeaua, fiind umezite, au generat miros de mucegai.

Reclamanta i-a înștiințat despre eveniment pe reprezentanții SA “Apă-Canal”, SA “Gas Natural Fenosa”, tehnicianul sanitar pe bloc, inspectorul de poliție de sector, tatăl stăpânului apartamentului nr. XX. În urma unei discuții cu chiriașul apartamentului nr. XX, Țimbalist Alexandru, în dimineața zilei de 19 august 2014, ultimul a promis revenirea după orele 14.00 a aceleiași zile pentru estimarea pagubelor provocate, însă nu și-a onorat promisiunea. Nu au dat rezultat nici încercările de a lua legătura cu stăpânul apartamentului nr. XX.

Astfel, reclamanta Duca Vera a suportat cheltuieli de reparație în urma inundației, și anume: tapete în salon (16 m.p.) - 9 rul. a câte 400 lei, în total 3600 lei; tapete în odaia mică (12 m.p.) - 8 rul. a câte 400 lei; în total 3200 lei, tapete în bucătărie (8,5 m.p.) - 7 rul. a câte 400 lei, în total 2800 lei; tapete în antreu (15 m.p.) - 8 rul., a câte 250 lei, în total 2000 lei; clei 5 bucăți a câte 120 lei, în total 600 lei; serviciul de lipire a tapetelor - 6400 lei; tencuirea tavanului la bucătărie - 450 lei; tencuiala (materialul) - 250 lei; văruiatul tavanelor în odaia mică, bucătărie și antreu - 720 lei; pregătirea pereților pentru reparație - 1000 lei; mărunțișuri (perii, vase, cuțite pentru tapete, lopățică, baghete, pelicula, schimbarea becurilor și întrerupătorului) - 500 lei, iar în total 21520 lei.

Totodată, reclamantei i-a fost cauzat un prejudiciu moral, manifestat prin disconfortul cauzat de inundație, pregătirea de reparație (căutarea meșterilor, achiziționarea materialelor, transportarea lor), perioada de disconfort în timpul reparației.

La 08 decembrie 2014, Duca Vera a înaintat cerere suplimentară, prin care a mărit cuantumul pretențiilor din acțiune, solicitând încasarea de la pârât, de rând cu sumele de 21520 lei cu titlu de prejudiciu material și 10000 lei cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, pretinse inițial, și sumele de 55000 lei pentru reparația blocului sanitar, 311,30 lei pentru schimbarea a 2 întrerupătoare și a 2 becuri electrice și 745,60 lei cu titlu de taxă de stat.

Prin cererea suplimentară depusă la 23 februarie 2015, reclamanta a solicitat încasarea de la pârât a sumei de 1659,33 lei cu titlu de taxă de stat.

La 27 aprilie 2015, reclamanta Duca Vera a înaintat cerere de chemare în judecată suplimentară, prin care a mai solicitat suplimentar încasarea de la pârât a sumei de 4306,70 lei, a despăgubirii pentru prejudiciul moral în sumă de 10000 lei și a cheltuielilor de plată a taxei de stat.

În motivarea cererii suplimentare a indicat că, la 13 martie 2015, în jurul orei 05.00, apartamentul său a fost inundat repetat, prin scurgerea de apă din apartamentul pârâtului. Astfel, i-a fost cauzat același tip de prejudiciu material, manifestat prin: umflarea și dezlipirea tapetelor din ambele odăi, bucătărie, antreu, apariția fisurilor, petelor galbene întunecate pe tavan, căderea tencuiei, înnegrirea becurilor din bucătărie și scăpărarea lor în timpul curgerii apei, umezirea și apariția mucegaiului pe covoare; deteriorarea tuturor întrerupătoarelor și prizelor, arderea unui bec. Potrivit reclamantei, locatarii și proprietarii apartamentului nr. XX nu au manifestat bunăvoință la lichidarea consecințelor inundării și doar în prezența poliției, lăcătușul chemat a avut posibilitatea de a intra în locuință și de a constata faptul scurgerii din apartamentul nr. XX.

Astfel, reclamanta a evaluat cheltuielile suportate după noua inundație în felul următor: 2000 lei - prețul cablului electric necesar pentru schimbare în apartament 200 metri a câte 10 lei metrul; 2160 lei - prețul lucrărilor de schimbare, din calculul

a 24 unități a câte 90 lei; 100 lei - costul amestecului de tencuială uscată de 25 kg; 46,70 lei - costul becului ars, înlocuit.

La 25 mai 2015, Duca Vera a înaintat cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, solicitând încasarea de la Țurcan Iurie în beneficiul său a sumei de 82983,434 lei cu titlu de prejudiciu material, constatat prin Concluzia Centrului de Evaluare Independentă și Expertiză a Patrimoniului "Index Imobil", precum și a sumei de 969,20 lei cu titlu de prejudiciu material suplimentar, format din: 700 lei - cheltuieli pentru efectuarea concluziei "Index Imobil", 61,20 lei – costul extrasului din Registrul bunurilor imobile; 69,30 lei - prețul becului; 46,70 lei - prețul becului; 92 lei - prețul întrerupătorului; taxa de stat în cuantum total de 2819,14 lei.

La 26 iunie 2015, Duca Vera a înaintat cerere de majorare a cuantumului pretențiilor din acțiune, solicitând încasarea de la pârâtul Țurcan Iurie a sumei de 86959,27 lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 10000 lei cu titlu de prejudiciu moral, indicând, că potrivit concluziei privind cheltuielile necesare pentru reparația apartamentului său, întocmit de Centrul de evaluare independentă și expertiză a patrimoniului "Index Imobil", prejudiciul material după inundare constituie 82983,434 lei. A mai indicat și asupra prejudiciului material suplimentar: 700 lei cheltuieli pentru efectuarea Concluziei Centrului "Index Imobil"; 61,20 lei pentru extrasul din Registrul bunurilor imobile; 69,30 lei prețul becului; 92 lei -prețul întrerupătoarelor; 46,70 lei - prețul becului; 136 lei - cheltuieli de citare publică; 41,50 lei - cheltuieli pentru efectuarea xerocopiilor actelor, în total 1146,70 lei. La fel, a mai indicat și faptul achitării taxei de stat în suma totală de 2829,14 lei.

Reieșind din cele expuse, reclamanta a solicitat încasarea de la pârâtul Țurcan Iurie a sumei de 86959,27 lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 10000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 26 iunie 2015 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat de la Țurcan Iurie în beneficiul Verei Duca prejudiciul material în mărime de 48051,03 lei, cheltuielile de judecată în mărime de 1541,53 lei ce constituie taxa de stat, suma de 700,00 lei, cheltuieli pentru efectuarea expertizei, suma de 61,20 lei, cheltuieli de eliberare extras și suma de 1000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral, în total suma de 51353,76 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Țurcan Iurie, fiind menținută hotărârea din 26 iunie 2015 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău; s-au încasat de la Țurcan Iurie în beneficiul Verei Duca cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2500 lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că s-au stabilit cu certitudine cauzele inundării apartamentului reclamantei, fiind stabilită vinovăția pârâtului. Totodată, cuantumul prejudiciului material cauzat reclamantei a fost stabilit atât prin Concluzia nr. 024/05-15 din 05 mai 2015, executată la cerința reclamantei, cât și prin Raportul de expertiză judiciară nr. 796-803 din 03 mai 2019, expertiza fiind dispusă la cererea avocatului pârâtului. Este de menționat că suma prejudiciului material, încasat prin actele de dispoziție a instanței inferioare, este mai mică decât valoarea prejudiciului estimată de către experți, fiind excluse cheltuielile de regie, cheltuielile de beneficiu de deviz, taxa pe valoare adăugată, cheltuielile pentru utilaje de construcții, cheltuieli de asigurări sociale și medicale, or, reclamanta nu a acționat în calitate de angajator, ci ca beneficiar al prestării unor servicii.

La 13 ianuarie 2020, Țurcan Iurie, prin intermediul avocatului Coșleț Petru, a contestat cu recurs decizia din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului au invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar, s-au indicat argumente similare celor din cererea apel.

Astfel, recurentul a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 26 iunie 2015, cu pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată să fie restituită în prima instanță pentru rejudecare.

La 10 februarie 2020, Duca Vera a depus referință la cererea de recurs, solicitând considerarea acesteia ca fiind inadmisibilă.

Prin încheierea din 18 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Țurcan Iurie, prin intermediul avocatului Coșleț Petru, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 19 septembrie 2019 și expediată participanților la proces la 05 noiembrie 2019 (f.d. 114, vol. II), însă la materialele cauzei nu există înscrisuri care să probeze momentul recepționării acesteia de către părți. Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 13 ianuarie 2020, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Țurcan Iurie, prin intermediul avocatului Coșleț Petru; va casa parțial decizia din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 iunie 2015 a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, în partea încasării prejudiciului moral și va emite în această parte o hotărâre nouă, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În partea ce ține de pretențiile cu privire la încasarea de la Țurcan Iurie în beneficiul Verei Duca a prejudiciului material în mărime de 48051,03 lei, cheltuielilor de judecată în mărime de 1541,53 lei ce constituie taxa de stat, a sumei de 700,00 lei - cheltuieli pentru efectuarea expertizei, a sumei de 61,20 lei - cheltuieli de eliberare a extrasului, Colegiul consideră că aceste cerințe corect au fost admise de către instanțele ierarhic inferioare. În favoarea concluziei enunțate, Colegiul reiterează că s-au stabilit cu certitudine cauzele inundării apartamentului intimatei, fiind stabilită vinovăția recurentului.

Totodată, cuantumul prejudiciului material cauzat intimatei a fost stabilit atât prin Concluzia nr. 024/05-15 din 05 mai 2015, executată la cerința intimatei, cât și prin Raportul de expertiză judiciară nr. 796-803 din 03 mai 2019, expertiza fiind dispusă la cererea avocatului recurentului.

Este de menționat că suma prejudiciului material, încasat prin actele de dispoziție a instanțelor inferioare, este mai mică decât valoarea prejudiciului estimată de către experți, fiind excluse cheltuielile de regie, cheltuielile de beneficiu de deviz, taxa pe valoare adăugată, cheltuielile pentru utilaje de construcții, cheltuieli de asigurări sociale și medicale, or, intimata nu a acționat în calitate de angajator, ci ca beneficiar al prestării unor servicii.

Astfel, instanța de recurs evidențiază că pentru a nu face repetări inutile, se vor însuși constatările instanțelor inferioare ce țin de suma prejudiciului material cauzat intimatei, or din materialele cauzei o altă situație nu se atestă.

Totuși, deși au constatat existența încălcării drepturilor intimatei, instanțele inferioare, examinând pretenția cu privire la prejudiciu moral, au interpretat în mod eronat legea și anume prevederile art. 1422 alin. (1) al Codului civil (în vigoare la data relevantă speței).

Astfel, instanțele inferioare eronat au ajuns la concluzia că, reclamanta Duca Vera este în drept să pretindă de la Țurcan Iurie repararea prejudiciului moral. În susținerea acestei teze, instanța de recurs evidențiază că, în speță a avut loc o lezare a unui drept patrimonial al reclamantei Duca Vera, fiindu-i cauzate prejudicii materiale prin deteriorarea bunurilor ce îi aparțin.

Potrivit art. 1422 alin. (1) al Codului civil (în vigoare la data relevantă speței) în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Din sensul prevederilor legale citate rezultă că, prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează și lezează drepturile personale nepatrimoniale, adică prejudiciul este moral numai dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură. De asemenea, din norma de drept enunțată rezultă, că se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Colegiul lărgit precizează că, odată ce prejudiciul este suferit din cauza unei fapte recunoscute de lege ca una care îndreptățește la repararea prejudiciului, ține de libertatea reclamantului să scoată în evidență toate capetele de prejudiciu, adică toate formele în care el a suferit din punct de vedere fizic și psihic.

Așadar, reclamantei Duca Vera i-a fost lezat un drept patrimonial, însă compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale se admite numai în cazurile prevăzute expres de lege. Ținând cont de faptul că, alte temeuri prevăzute de lege pentru repararea prejudiciului moral nu se atestă pretenția este neîntemeiată.

Este important de evidențiat că deși persoana trece prin suferințe în multe situații din viață, inclusiv în cazul faptelor ilicite la care este expusă, aceasta încă nu o îndreptățește să solicite despăgubiri. Persoana o poate cere doar în cazurile prevăzute de lege și în condițiile legale privind răspunderea.

Cu referire la celelalte critici din recurs, ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Colegiul judiciar consideră că a examinat principalele întrebări juridice puse în cauză și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate în recursul formulat de Țurcan Iurie, prin intermediul avocatului Coșleț Petru.

De fapt, motivele recursului declarat de Țurcan Iurie, prin intermediul avocatului Coșleț Petru sunt inadmisibile în esența lor și nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea, *printre alte autorități*, cauza Kamil Uzun vs Turcia, hotărârea din 10 mai 2007, § 64; cauza Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), hotărârea 17 iulie 2014, § 156).

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Țurcan Iurie, prin intermediul avocatului Coșleț Petru, de a casa parțial decizia din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 iunie 2015 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, în partea încasării prejudiciului moral și în această parte a emite o nouă hotărâre de respingere a acestei pretenții, cu menținerea în rest a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Țurcan Iurie, prin intermediul avocatului Coșleț Petru.

Se casează parțial decizia din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 iunie 2015 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Duca Vera împotriva lui

Țurcan Iurie cu privire la repararea prejudiciului material, a prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată, în partea încasării de la Țurcan Iurie a prejudiciului moral și în această parte se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge pretenția formulată de Duca Vera împotriva lui Țurcan Iurie cu privire la repararea prejudiciului moral.

În rest, decizia din 19 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 iunie 2015 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu